

Καλός και άγιος ο Μπέρναρ ΣΩ, σήμερα μάλιστα που οι γνήσιοι δραματικοί συγγραφείς σπανίζουν, δεν είναι όμως καθόλου βέβαιο πως η παρουσία του στο πρόγραμμα κάθε χρόνο στηρίζει το δραματολόγιο ενός Έθνικού θεάτρου. Κι' αυτό όταν λείπει ο Σαίξπηρ, που μαζί με την αρχαία τραγωδία θάπρεπε ν' αποτελεί τη βάση του ρεπερτορίου του.

Όπωςσδήποτε, ένα έργο του Ίρλανδοῦ δραματουργοῦ, ανέβασμένο μ' επιμέλεια, έχει τό προσόν νά κρατεί αδιάπτωτο σκηνικό ενδιαφέρον και νά διασκεδάζει τό κοινό, έστω και χωρίς ούσιωστικό περιεχόμενο. Γιατί ή κοσμοθεωρία του ΣΩ είναι καθαρά άρνητική ή καλύτερα είναι έλλειψη κάθε κοσμοθεωρίας. Είναι τό άξίωμα του παληοῦ άθηναικού σατυρικού περιοδικοῦ : « αρχή μου είναι νά μήν έχω καμμιάν αρχή», σερβρισμένο υπό μορφή θυμοσοφικοῦ άναρχισμοῦ. Ο συγγραφέας αὐτός όμως είναι ένας δεξιότεχνος τής κακεντρέχειας. Ξέρει κατά βάθος τό μυστικό τής θεατρικής έπιτυχίας που είναι ή τεχνική άριότητα ενός έργου κατά πρώτο λόγο. Γύρω από έναν «τύπο», προορισμένο νά εκφράσει άβανταδόρικά τή μυκτηριστική του διάθεση, συγκεντρώνει τή ζωηρή δράση μίας έπιτήδεια οικοδομημένης υπόθεσης. Ο «Άνθρωπος του Διαβόλου», κατά τοῦτο λίγο διαφέρει από τό «Μπράσμπασουντ», και μιά που ο δεύτερος αὐτός είχε ανέβαστεί, εΐτανε κάπως περιττό τό ανέβασμα του πρώτου. Μιά διάφορη πλευρά, και τήν καλύτερη άσφαλώς, του ΣΩ, θά γνώριζε στο έλληνικό κοινό ή διδασκαλία τής άριστουργηματικής «Άγίας Ίωάννας». Τό έργο τοῦτο περιέχει έκλεπτυσμένα ως τήν έξαόλωση τά άλλα γνωρίσματα του ύφους του ΣΩ μάλιστα περιβάλλεται από τή φωτεινή άτμοσφαίρα μίας ποίησης ανώτερης, που τό ειρωνιστικό δαιμόνιο δεν ίσχυσε νά διαλύσει. Η έλλειψη, από μέρους του καινοῦ, κατάλληλης προπαίδειας για τήν κατανόηση του προσώπου τής Ίωάννας, δε μοῦ φαίνεται σοβαρός λόγος για ν' αποκλειστεί ένα έργο που δεν έχει σκοπό καθαυτό Ιστορικό αλλά που φτερόνεται από μίαν ελεύθερη ποιητική έρμηνεία. Κι' έπειτα, ποιός ξέρει τί θά μπορούσε νά μῆς δώσει μ' αὐτό τό ρόλο ή Δις Παπαδάκη; Ίσως νά γινόταν άφορμή άποκάλυψης για τό ταλέντο της.

Στόν «Άνθρωπο του Διαβόλου» ξαναβρήκε τόν εαυτό του ο κ. Μινω-

της. Εΐταν ένα χάσμα για τήν εμφάνισή του, τό μπρίο του, τήν άγνη εύρωστία που έδωσε στο πρόσωπο του λαθρέμπορου Ντάτζον. Κι' ο κ. Παρασκευάς έδημιούργησε έναν από τους καλύτερους ρόλους του, με τό ραφινάτο στυλιζάρισμα ενός τύπου χαριτωμένα συμβατικοῦ. Η κυρία Μυράτ είχε πολύ καλές στιγμές, ιδίως στη δεύτερη πράξη. Ο κ. Γληνός υπογράμμισε υπερβολικά τήν άπιθανότητα του ρόλου του. Πολύ καλοί ο κ. Ταλάνος κ' ή Δις Μανωλίδου.